

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Kuntatalousohjelma 2026-2029, kevät 2025

KUNTA- JA ALUEOSASTO

Kuntatalousohjelma vuosille 2026–2029 on laadittu kevään 2025 julkisen talouden suunnitelman (JTS) valmistelun yhteydessä

- Kuntatalousohjelma syventää talousarviovalmistelun ja julkisen talouden suunnitelman kuntataloutta koskevaa arviointia.

- Painopiste on kuntatalouden kehitysnäkymien ja valtion toimenpiteiden tarkastelussa.

- Ohjelmassa arvioidaan kuntatalouden tilaa sekä kuntien mahdollisuuksia selvittää peruspalvelujen järjestämisestä valtion talousarvioesityksen mukaisella rahoituksella ja päätetyillä toimenpiteillä.

- Rahoituksen riittävyyttä ja kuntatalouden kehitystä arvioidaan koko kuntatalouden lisäksi kuntakokoryhmittäin.

Epävarmuus ja eriytyminen varjostavat kuntataloutta

- Vaikka kuntatalouden tilanne heikkeni vuodesta 2023, se on vuoden 2024 tilinpäätösarviotietojen pohjalta vahvistunut syksyn kuntatalousohjelmassa arvioituun verrattuna.
- Kuntien taloustilanteet vaihtelevat voimakkaasti, ja kuntakentässä on nähtävissä sekä taloudellista että toiminnallista eriytymistä.
- Hallituksen uusilla toimenpiteillä on sekä kuntataloutta vahvistavia että heikentäviä vaikutuksia.
- Kuntatalouden tulojen ja menojen välinen merkittävä epätasapaino edellyttää tasapainottamistoimien jatkamista.
- Kuntatalouden jatkonäkymiin liittyy myös runsaasti epävarmuustekijöitä.

Kuntatalouden tilannekuva keväällä 2025

Kuntatalouden tilanne heikkeni ennakoidusti vuonna 2024

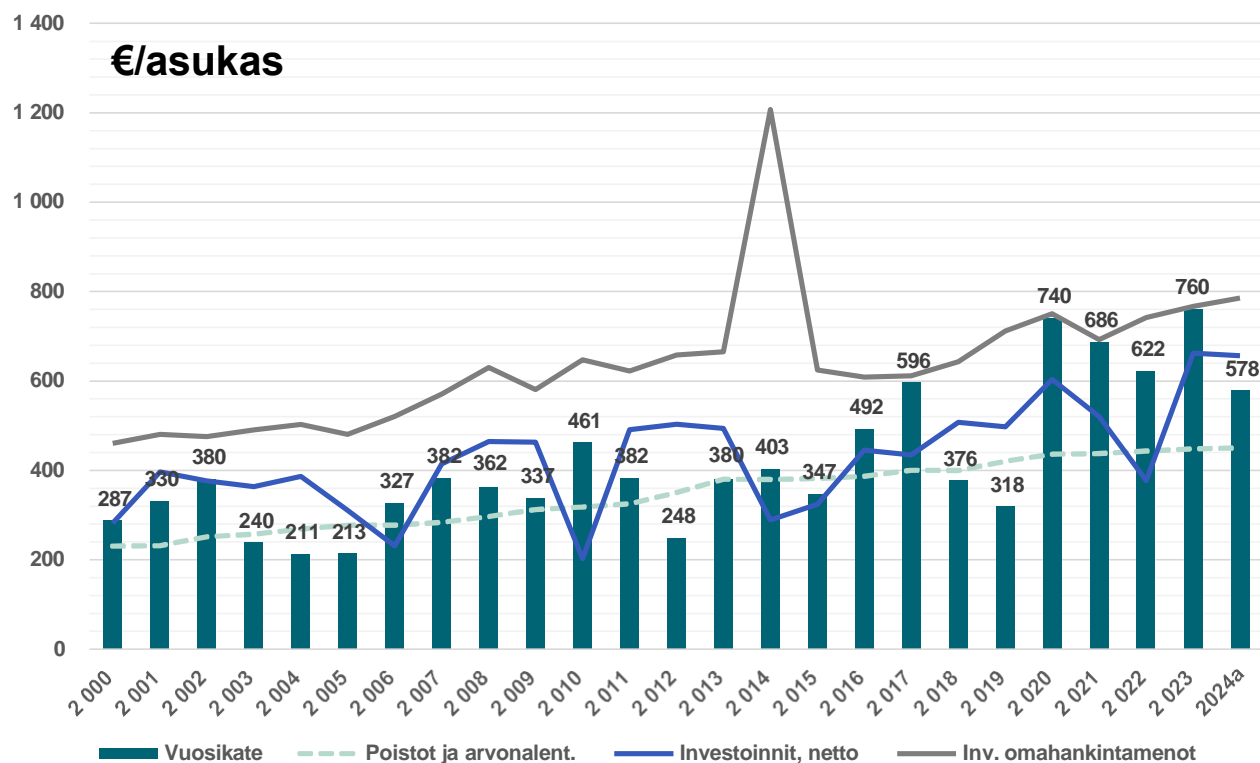
- Yksinkertaistettuna voidaan todeta, että kuntataloudessa siirryttiin vuonna 2024 uuteen normaaliin 2020-luvun alun poikkeuksellisten vuosien jälkeen.
- Kuntatalouden heikkenemisen taustalla erityisesti sote-uudistukseen liittyvien kertaluonteisten erin poistuminen.
  - Näkyi erityisesti verotulojen ja osin valtionosuuksien vähenemisenä.
- Heikentyminen jäi kuitenkin ennakoitua pienemmäksi muun muassa toimintakulujen maltillisen kasvun vuoksi. Myös verotulojen kehitys oli ennakoitua parempi.
- Tilinpäätösarviotietojen mukaan kuntien vuosikate heikkeni noin miljardilla eurolla edellisvuodesta riittäen kattamaan poistot, mutta ei nettoinvestointeja. Tilikauden tulos oli noin miljardi euroa positiivinen.
- Toiminnan ja investointien rahavirta kääntyi 0,48 mrd. euroa negatiiviseksi, minkä seurauksena kuntien lainakanta lähti selvään, noin 0,7 mrd. euron, kasvuun.

Kuntien talous vuosina 2020 – 2024*

	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TPA 2024	Muutos mrd. € 2023- 2024a	Muutos % 2023- 2024a
Toimintatuotot	6,89	8,11	7,89	5,81	5,78	-0,03	-0,5
Toimintakulut - valm.om.käyttöön	38,11	40,39	42,28	20,08	20,30	0,21	1,1
Toimintakate	-31,22	-32,28	-34,39	-14,27	-14,51	-0,25	-1,7
Verotulot	23,83	25,42	26,77	14,45	13,97	-0,49	-3,4
Kunnallisverot	20,12	20,60	21,64	10,22	9,88	-0,34	-3,3
Kiinteistöverot	1,74	1,97	2,09	2,18	2,33	0,15	6,6
Yhteisöverot	1,96	2,85	3,03	2,05	1,75	-0,30	-14,7
Valtionosuudet	11,01	10,08	10,74	3,63	3,39	-0,24	-6,5
Verorahoitus yht.	34,83	35,50	37,51	18,08	17,35	-0,73	-4,0
Rahoituserät, netto	0,46	0,57	0,33	0,42	0,39	-0,04	-8,6
Vuosikate	4,07	3,79	3,45	4,23	3,23	-1,01	-23,8
Poistot ja arvonalentumiset	2,40	2,41	2,45	2,50	2,51	0,01	0,4
Vuosikate - poistot	1,68	1,38	1,00	1,74	0,72	-1,02	
Satunnaiset erät	0,08	0,11	0,17	-0,02	0,35	0,37	
Tilikauden tulos	1,76	1,49	1,16	1,72	1,07	-0,65	-37,9
Nettoinvestoinnit	-3,32	-2,87	-2,09	-3,69	-3,66	0,03	-0,9
Investointimenot, brutto	-4,31	-3,97	-4,23	-4,41	-4,47	-0,06	1,3
Vuosikate - nettoinvestoinnit	0,75	0,92	1,36	0,55	-0,43	-0,97	
Toiminnan ja inv. rahavirta	0,38	0,27	0,64	0,29	-0,48	-0,77	-262,4
Lainakanta	19,03	19,12	18,69	18,77	19,47	0,70	3,8
Rahavarat	6,45	6,50	6,97	6,07	5,95	-0,12	-1,9
Taseen kertynyt ali-/ylijäämä	12,58	13,86	14,92	16,57	17,67	1,09	6,6
Veroprosentti, painotettu	19,96	20,02	20,01	7,33	7,47		0,14

* = Vuoden 2024
tilinpäätösarvio

Kuntien vuosikate kattoi poistot, mutta ei investointeja

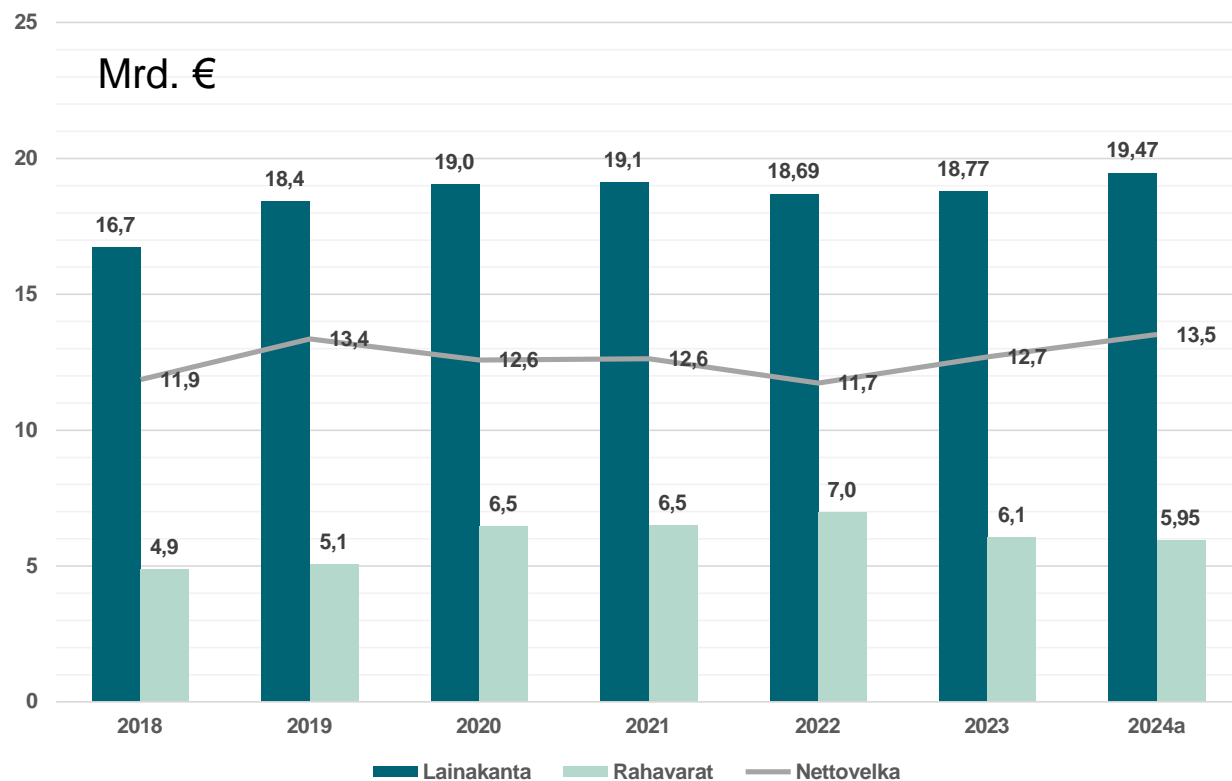

Pidemmän aikavälin tarkastelussa vuosikate kuitenkin kohtalaisen hyvä.

Investointimenot, brutto, kasvoivat hieman, mutta inv.hyödykkeiden luovutustulojen (myyntien) kasvu vaikutti siihen, että nettoinvestoinnit vähenivät lievästi.

Investointien omahankintamenolla tarkoitetaan investointimenoja, joista vähennetty saadut rahoitusosuudet.

Kuntien lainamäärä lähti selvään kasvuun

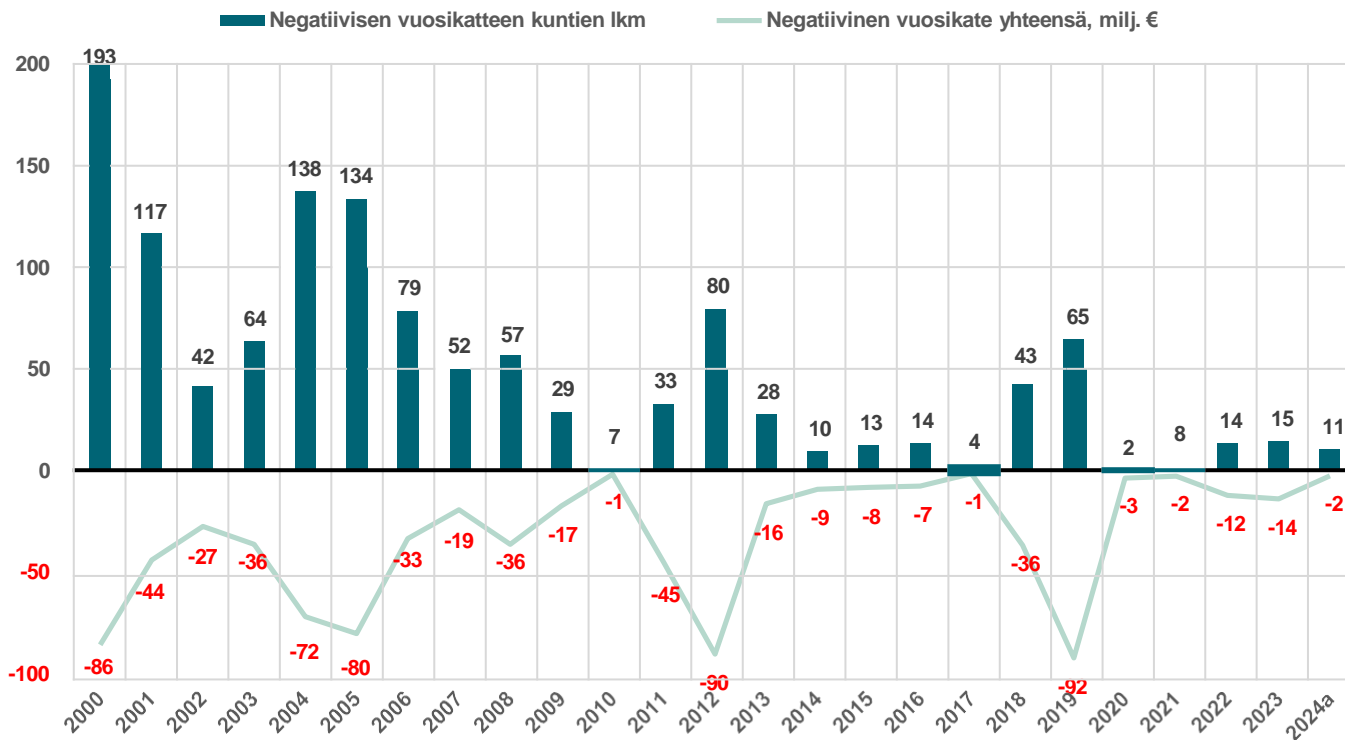

Lainamäärän kasvu noin **700 milj. euroa** kun edellisvuonna kasvu oli hyvin vähäistä ja sitä edellisenä vuonna lainamäärä väheni n. 430 milj. euroa.

Vuonna 2024 **lainat n. 19,5 mrd. euroa** ja **rahavarat n. 6 mrd. euroa**. Nettovelka kasvoi 0,82 mrd. eurolla n. 13,5 mrd. euroon.

Negatiivisen vuosikatteen kuntien määrä (11) jäi pieneksi

Negatiivisen vuosikatteen kunnat (11 kpl) olivat kaikki alle 5 000 asukkaan kuntia.

Tilikauden tulos oli negatiivinen 83 kunnalla (edellisvuonna 49) ja yhteenlaskettu negatiivinen tulos nousi 170 milj. euroon edellisvuoden 57 milj. eurosta. Negatiiviset tulokset kohdistuivat kaikkiin kuntakoryhmiin ja mukana myös 3 yli 100 000 as. kuntaa (Kuopio, Lahti ja Vantaa).

Manner-Suomen kuntayhtymien talouden kehitys vuosina 2021–2024a, mrd. €

	2021 TP	2022 TP	2023 TP	2024 TPA	Muutos 2023-2024 mrd. euroa	Muutos 2023-2024 prosenttia
Toimintatuotot	18,19	19,25	2,74	2,80	0,06	2,21
Toimintakulut - valm. om. käyt.	17,32	18,37	2,37	2,42	0,06	2,48
Toimintakate	0,87	0,88	0,37	0,37	0,00	0,47
Vuosikate	0,82	0,81	0,31	0,31	-0,00	-0,36
Poistot ja arvonalentumiset	0,68	0,72	0,29	0,29	-0,00	-0,43
Vuosikate - poistot	0,14	0,09	0,02	0,02	0,00	0,54
Tilikauden tulos	0,16	0,11	0,02	0,02	-0,00	-2,26
Nettoinvestoinnit	-1,24	-1,55	-0,23	-0,28	-0,05	20,88
Investointimenot, brutto	-1,38	-1,69	-0,32	-0,30	0,02	-5,60
Vuosikate - nettoinvestoinnit	-0,42	-0,75	0,08	0,03	-0,05	-62,47
Toiminnan ja inv. rahavirta	-0,40	-0,73	0,07	0,03		
Lainakanta	6,16	7,17	2,23	2,23	0,00	0,09
Rahavarat	1,61	1,75	0,67	0,63	-0,04	-5,63
Taseen kertynyt ali-/ylijäämä	0,93	1,01	1,02	1,06	0,04	4,15

- Keskeiset talouden tunnusluvut olivat edellisen vuoden tasolla ja vuosikate riitti poistoihin ja nettoinvestointeihin.
- Yhteenlaskettu tulos oli 24 miljoonaa euroa positiivinen.
  - Vahvin tulos HSY 16,5 milj. €
  - Heikoin tulos HSL -32,5 milj. €
- Lainakanta pysyi edellisen vuoden tasolla.
- Taseen kertynyt ylijäämä kasvoi 42 milj. €.
- Kuntayhtymiä, joilla oli negatiivinen vuosikate on 13 kpl (2023: 28), negatiivisen vuosikatteen määrä oli 27,4 milj. euroa (2023: 13,9 milj. euroa).
- Kuntayhtymiä, joilla oli kertynyttä alijäämää oli 2 kpl (vuonna 2023:17)
- Arviointimenettelyn kriteerit eivät täyty yhdenkään kuntayhtymän kohdalla.

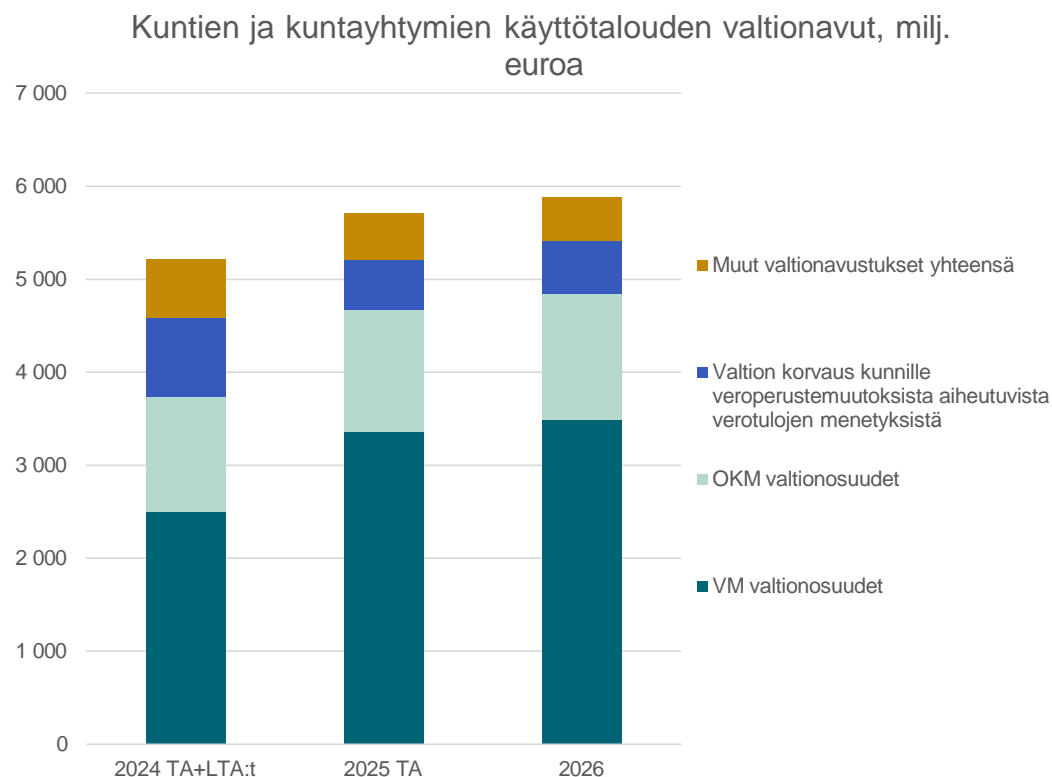
The background is a solid teal color. In the center, there is white text. Surrounding the text are several abstract white lines: a jagged line on the left, a stepped line below it, a dashed line below that, and a smooth curve on the right that rises sharply.

Hallituksen kuntataloutta koskevat linjaukset ja kuntia koskevat toimenpiteet

Hallituksen kuntataloutta koskevat linjaukset

- Hallitus on asettanut tavoitteeksi, että kansantalouden tilinpidon mukainen kuntahallinnon rahoitusasema on lähellä tasapainoa vuonna 2027.
  - Tämä edellyttää kuntatalouden tilanteen kohenemista, sillä julkisen talouden painelaskelman perusteella kuntahallinnon rahoitusasema suhteessa bruttokansantuotteeseen on -0,6 % vuonna 2027.
- Hallitusohjelman mukaan valtio sitoutuu kompensoimaan kunnille asetettavat uudet tehtävät ja velvoitteet sekä mahdolliset tehtävien laajennukset rahoittamalla ne täysimääräisesti tai purkamalla muita velvoitteita.
  - Myös hallituksen veroperusteisiin tekemien muutosten verotuottovaikutus kompensoidaan kunnille.
- Peruspalvelujen valtiosuuslain mukaan tehtävien ja velvoitteiden laajennuksiin sekä uusiin tehtäviin osoitetaan 100-prosenttinen valtiosuus.

Kuntien valtionapuihin osoitetaan 5,9 mrd. euroa vuonna 2026

- Laskennalliset valtionosuudet ovat vuonna 2026 noin 4,8 mrd. euroa, kuntien veromenetysten korvaukset 0,6 mrd. euroa ja muut valtionavut 0,5 mrd. euroa
- Kehyskauden lopussa vuonna 2029 valtionavut ovat noin 6,0 mrd. euroa, josta laskennallisten valtionosuuksien osuus on 4,9 mrd. euroa.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus on vuonna 2026 noin 3,5 mrd. euroa

- Kunnan peruspalvelujen valtionosuus on noin 320 milj. euroa enemmän kuin kevään 2024 valtiontalouden kehyspäätöksessä.
  - Nousua selittävät erityisesti edellisen kehyspäätöksen jälkeen tulleet valtionosuuden laskentatekijöiden muutokset (n. 37 milj. euroa), kotikuntaa vailla olevien kotikuntakorvausten muutos, vuoden 2025 valtion ja kuntien välisen kustannustenjaon tarkistuksen muuttuminen (n. 71 milj. euroa), vuoden 2025 indeksikorotuksen tarkentuminen (n. 11 milj. euroa).
  - Lisäksi nousua selittävät mm. hallituksen vuoden 2025 talousarvion yhteydessä hyväksymät toimenpiteet, joista merkittävimmät koskivat oppimisen tuen uudistamista (n. 92 milj. euroa) sekä yksityisen opetuksen järjestäjien kotikuntakorvausten nostamista 100 prosenttiin (n. 11 milj. euroa).

Valtionosuudessa huomioidaan tekniset muutokset ja hallitusohjelman päätökset

- Vuosien 2026–2029 kehusehdotuksen yhteydessä kunnan peruspalvelujen valtionosuusmomenttia on tarkistettu asukasluvun ja laskentatekijöiden muutoksen osalta. Momentin mitoituksessa on otettu huomioon Tilastokeskuksen uusimman väestöennusteen mukaiset tiedot ja niiden vaikutukset valtionosuuteen.
- Vuoden 2026 indeksikorotus (3,8 %) nostaa valtionosuuden tasoa noin 118 milj. euroa.
  - Hallitusohjelman mukaisesti peruspalvelujen valtionosuuden indeksikorotukseen tehdään kuitenkin yhtä prosenttiyksikköä vastaava vähennys vuosina 2024—2027. Vuonna 2025 vähennys pienentää valtionosuutta noin 31 milj. euroa.
- Valtionosuuden mitoituksessa on otettu huomioon arvio valtion ja kuntien välisestä kustannustenjaon tarkistuksesta. Arvion perusteella tarkistus lisäisi valtionosuutta noin 69 milj. eurolla vuonna 2026.
  - Arvio tarkentuu kuntien tilinpäätöstietojen valmistumisen myötä kesällä 2025. Tarkentuneet tiedot huomioidaan valtion vuoden 2026 talousarvion valmistelussa.
- Valtionosuutta vähentää kehyskaudella perustoimeentulotukimenojen kasvu. Perustoimeentulotuen kuntien rahoitusosuuden muutos (vuoden 2024 toteumatietoihin perustuen) vähentää valtionosuutta noin 18 milj. euroa vuonna 2026.

Muita peruspalvelujen valtionosuuteen vaikuttavia toimia

- Hallitus päätti vuosien 2026–2029 julkisen talouden suunnitelman yhteydessä kotihoidontuen Norjan mallin käyttöönotosta. Muutoksen arvioidaan kasvattavan varhaiskasvatuksen kysyntää, mikä korvataan kunnille kunnan peruspalvelujen valtionosuuden kautta siten, että valtionosuutta lisätään 1,2 milj. euroa vuonna 2026, 3,8 milj. euroa vuonna 2027, 6,6 milj. euroa vuonna 2028 ja 7,9 milj. euroa vuonna 2029.
- Osana vuosien 2026–2029 julkisen talouden suunnitelman kasvutoimien rahoitusta kuntien peruspalveluiden valtionosuuksiin toteutetaan 75 milj. euron vähennys.

Sote-uudistuksen toteutukseen liittyvien määräaikaisten valtionosuusvähennysten päättymisen nostaa valtionosuuden tasoa kehyskauden lopulla

- Peruspalvelujen valtionosuus on kehyskauden lopussa vuonna 2029 noin 3,7 mrd. euroa (vuoden 2026 hintatasossa).
- Vuodesta 2028 lähtien valtionosuuden tasoa nostaa edellisiin vuosiin verrattuna erityisesti sote-uudistuksen kustannusneutraaliin toteutukseen liittyvien määräaikaisten valtionosuusvähennysten päättymisen.
- Näitä ovat vuodelle 2024 myönnetty 192 milj. euron lisäys, joka peritään takaisin vuosina 2025–2027 sekä vuodelle 2023 takautuvasti tehty sote-siirtolaskelman tarkistus, joka vähentää valtionosuuksia niin ikään vuosina 2025–2027.

Vuonna 2026 verotulomenetysten korvaukset ovat yhteensä 571 milj. euroa.

- Edellisestä valtiontalouden kehyspäätöksestä korvausten määrä nousee vuonna 2026 noin 2 milj. euroa.
- Vuoden 2025 varsinaiseen talousarvioon verrattuna korvausten määrä nousee noin 30 milj. eurolla.
- Kehyskauden loppua kohden korvausten taso nousee siten, että vuonna 2029 verotulomenetysten korvaukset olisivat jo lähes 720 milj. euroa.
- Hallitusohjelman mukaisesti hallituksen veroperusteisiin tekemien muutosten verotuottovaikutus korvataan kunnille. Vuodesta 2020 lähtien korvaukset on maksettu kunnille peruspalvelujen valtionosuuden yhteydessä, mutta erilliseltä valtiontalousarvion momentilta.

Poimintoja kuntatalouteen vaikuttavista toimista eri hallinnonaloilta 1/2

- Hallituksen puoliväliriihen 2025 kirjauksen mukaan hallitus toteuttaa kiinteistöveron arvostamisuudistuksen siten, että uudistus on kohtuullinen kiinteistöjen omistajille. Kirjaukseen kuuluu merkintä uudistuksen portaittaisesta käyttöönotosta ja maksettavan kiinteistöveron määrän rajoituksista.
- Sote-uudistuksen omaisuusjärjestelyistä aiheutuviin kustannuksiin varaudutaan osoittamalla vuosina 2027—2029 yhteensä 150 milj. euroa valtion korvauksiin kunnille.

Poimintoja kuntatalouteen vaikuttavista toimista eri hallinnonaloilta 2/2

- Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla valtionavustusten tasoa alennetaan hallitusohjelman ja hallituksen lisäsopeutus päätösten mukaisesti 70 milj. euroa vuonna 2025 ja 135 milj. euroa vuodesta 2026 lukien.
- Valmistavan opetuksen lisäopetukseen kohdennetaan 13,8 milj. euroa vuodesta 2026 alkaen. Rahoituksella mahdollistetaan valmistavan opetuksen jatkuminen tarpeen vaatiessa kahden lukuvuoden ajan.
- Hallituksen tarkoituksena on antaa eduskunnalle esitys, jossa EU- ja ETA-valtioiden ulkopuolelta tuleville opiskelijoille säädettäisiin lukuvuosimaksut lukiokoulutuksessa ja ammatillisessa koulutuksessa 1.8.2026 alkaen. Lukuvuosimaksuvelvollisten opiskelijoiden koulutusta ei rahoitettaisi jatkossa valtionosuusrahoituksella.

Kuntatalouden kehitysarvio

The image features a solid teal background. In the center, the text 'Kuntatalouden kehitysarvio' is written in a bold, white, sans-serif font. The background is decorated with several white lines: a jagged, sawtooth-like line on the left side that descends from the top left towards the center; a series of horizontal and slightly slanted line segments in the lower half, resembling a staircase or a series of steps; and a smooth, curved line on the right side that starts near the bottom center and curves upwards towards the top right corner.

Kuntatalouden kehitysarvion taustaoletuksia

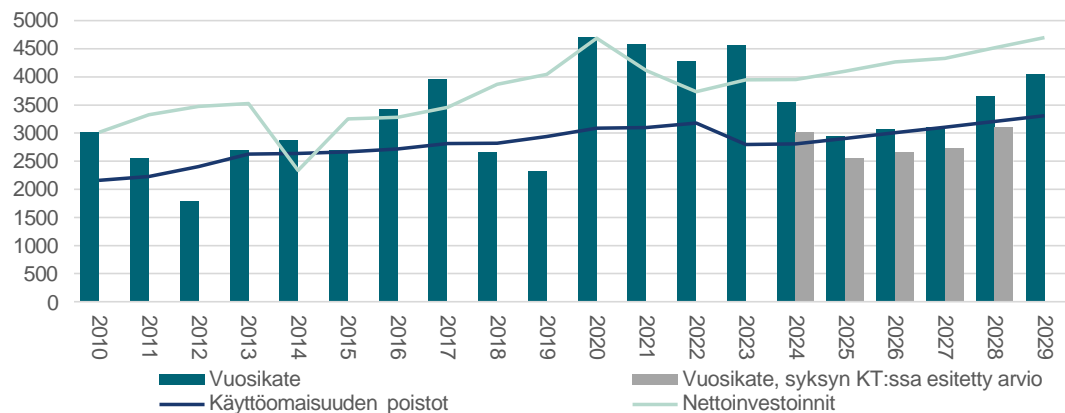
- Kuntatalouden kehitysarvio on painelaskelma, jossa on huomioitu yleisen talous- ja väestökehityksen lisäksi julkisen talouden suunnitelmaan 2026-2029 sisältyvät kuntatalouteen vaikuttavat toimet.
- Arvio ei sisällä kuntien ja kuntayhtymien omia toimia vuosille 2026–2029. Ne huomioidaan kehitysarviossa talousarvioiden valmistumisen jälkeen. Kuntien veroprosentit on pidetty vuoden 2025 tasolla.
- Koulutuksen (ml. varhaiskasvatus) palvelutarve on laskeva pitkään jatkuneen syntyvyyden laskun vuoksi. Palvelutarpeen laskua on hieman loivennettu painelaskelmassa, sillä monissa pienissä kunnissa mahdollisuudet kouluverkon sopeuttamiseen ovat rajalliset. Lisäksi lasten määrään varhaiskasvatuksessa vaikuttaa myös työllisyyden kehitys sekä varhaiskasvatuksen osallistumisaste, joka on ollut viime vuosina nousussa.

Syksyn 2024 jälkeen tulleet päätökset ja oletukset kehitysarviossa

- Keskimääräinen kunnallisvero nousi 0,07 %-yksikköä 7,59 prosenttiin, vaikutus n. 80 milj.
- Kunnat tavoittelevat yhteensä 166 milj. henkilöstösäästöjä (KT:n henkilöstösäästökysely), josta on huomioitu ennusteessa 100 milj. euroa.
- Hallituksen puoliväliriihen päätökset heikentävät hieman kuntataloutta.
- Lisäksi huomioitu sekä tuloissa että menoissa valtion korvaus kunnille sote-uudistuksen omaisuusjärjestelyistä aiheutuvista kustannuksista (vuosina 2026-2029): 5 milj. v. 2026; 55 milj. v. 2027; 70 milj. v. 2028 ja 20 milj. v. 2029.
- Sote-kiinteistöjen lain mukaisen vuokra-ajan päättymisen on oletettu alentavan kuntatalouden vuokratuloja 150 milj. eurolla vuodesta 2026 alkaen.
- Jos kunta jatkaa toimitilojen vuokraamista, toiminta on kuntalain perusteella yhtiötettävä. Yhtiöittämissä ei ole vielä huomioitu ennusteessa.

Kuntatalouden vuosikate ei riitä nettoinvestointeihin vuosina 2025-2029

Kuntien ja kuntayhtymien vuosikate, poistot ja investoinnit, milj. euroa

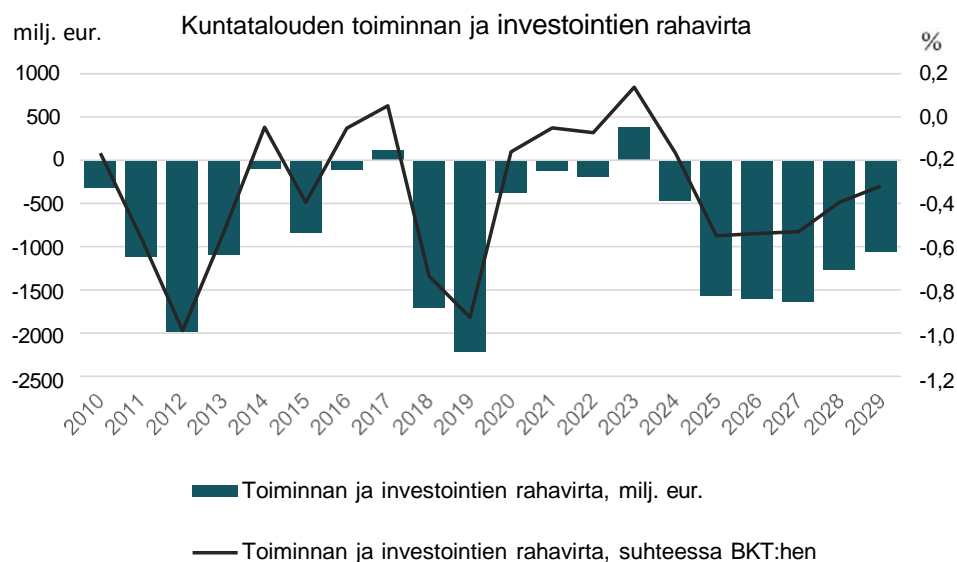

Lähde: TK, VK, VM

- Kuntatalouden kokonaiskuva kohentunut hieman viime syksystä.
- Kuntatalouden menot kasvavat pääasiassa hintojen noustessa 2026-2029. Kustannusten kehitykseen vaikuttaa etenkin kunta-alan ansiokehitys. Kunta-alan sopimusneuvottelut ovat vielä kesken.
- Investointipaineet pysyvät mittavina mm. kasvukeskusten investointipaineiden vuoksi.
- Sote-kiinteistöjen lakisääteisen vuokra-ajan päättyminen aiheuttaa vuokratulojen pienenemistä.
- Valtionosuuksiin tehdään sekä pysyviä että määräaikaista leikkauksia. Sote-siirtolaskelman tarkentumisen ja indeksijarrun vuoksi tehtävät leikkaukset päättyvät vuoden 2027 jälkeen, mikä vahvistaa kuntataloutta.
- Vuosikate ei riitä nettoinvestointeihin tarkasteluvuosina²⁴

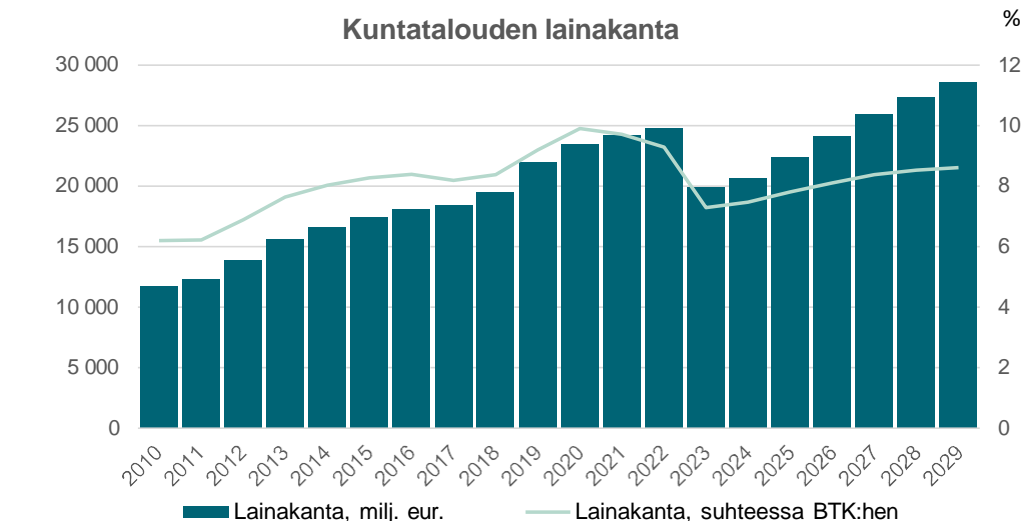

Kuntatalouden toiminnan ja investointien rahavirta syvenee n. -1,6 miljardiin euroon vuosina 2025-2027

Lähde: TK, VK, VM

- Koulutuksen palvelutarpeen supistuminen haastaa monia kuntia toiminnan sekä palveluverkon sopeuttamiseen ja kuntarajat ylittävään yhteistyöhön. Tulojen ja menojen merkittävä epätasapaino merkitsee kuntataloudessa talouden tasapainottoimia myös jatkossa.
- Negatiiviset toiminnan ja investointien rahavirrat kasvattavat kuntatalouden lainakantaa.

Lähde: TK, VK, VM

Kehitysarvion riskit

- Kunta-alan palkkaneuvottelut olivat kehitysarviota laadittaessa vielä kesken. Sopimusratkaisu voi olla oletettua suurempi tai pienempi ja palkantarkistusten ajoitus voi muuttua oletetusta.
- Kuntatalouden menot voivat osoittautua painelaskelmaa maltillisemmiksi, mikäli kunnat ja kuntayhtymät pystyvät sopeuttamaan sekä palveluverkkoaan että toimintaansa vastaamaan pienenevää palvelutarvetta ja rahoitusta.
- Talouden kasvua varjostavat kauppaa- ja geopolitiikan tuoma epävarmuus, mutta toisaalta kysyntää ovat lisäämässä kasvavat panostukset Euroopassa puolustukseen ja infrastruktuuriin. TE-uudistuksen myötä kuntatalous on entistä herkempi suhdanteille.

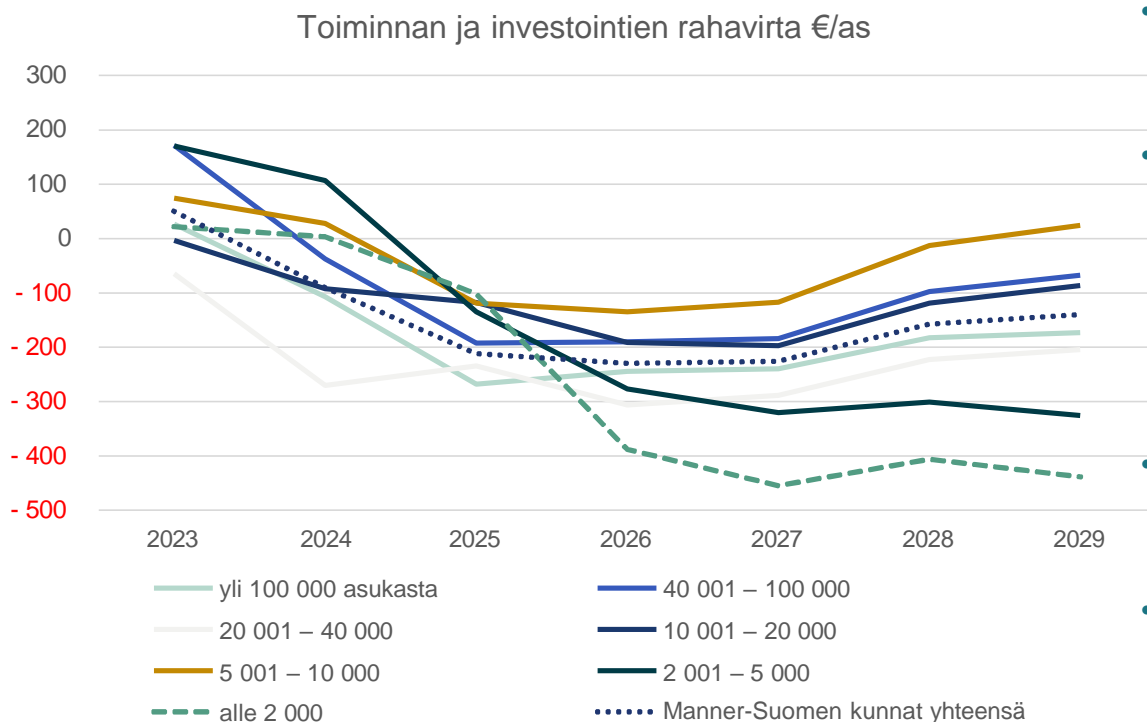
Talouden sopeutuspainne kuntakokoryhmittäin

Huomioita kevään 2025 kehikosta

- Kehikkoon päivitetty kuntien vuoden 2024 tilinpäätösarviot, sekä 2025-2027 talousarvio- ja suunnitelmatiedot
- Lisäksi päivitetty kuntatalouden kehitysarvio sekä veroennusteet
- Iso kuva ei ole muuttunut syksyn 2024 tehdystä talouden sopeutuspaineen arvioinnista
  - Arvioitu rahoituksen tasapaino on parantunut syksystä, sekä negatiivisten vuosikatteisten kuntien lukumäärä on vähentynyt tarkastelukaudella
  - Painelaskelmassa huomioitu kevään 2025 kehysriihen mukaiset päätökset
    - Valtionosuuden 75 milj. pysyvä vähennys, kotihoidontuen Norjan malli sekä verokompensaatiot

Toiminnan ja investointien rahavirta, €/as

- Kuntalain mukaan kuntatalousohjelmassa kuntien rahoitusaseman muutosta arvioidaan koko maan näkymien ohella myös kuntaryhmittäin.
- Painelaskelman perusteella toiminnan ja investointien rahavirta laskee kaikissa kuntakoryhmissä jo vuonna 2025 negatiiviseksi. Tilanne heikkenee edelleen vuosina 2026-2027.
  - Vuonna 2029 toiminnan ja investointien rahavirran arvioidaan olevan negatiivinen kaikissa kuntakoryhmissä, koko maan tasolla noin -140 euroa asukasta kohden
- Jatkuva epätasapaino painelaskelmassa tulojen ja menojen välillä lisää tarvetta menojen sopeutustoimenpiteille ja veronkorotuksille.
- Kuntakoryhmittäin tarkasteltuna toiminnan ja investointien rahavirta on heikoin pienemmissä, alle 5 000 asukkaan kunnissa. Erityisen heikko tilanne on alle 2 000 asukkaan kunnissa. Muissa kuntakoryhmissä tilanne ei heikkene enää vuodesta 2025 eteenpäin.

Kunnallisveroprosentin laskennallinen korotuspaine

- Kuntatalouden sopeutuspainetta arvioidaan kuntatalousohjelmassa myös laskennallisen kunnallisveroprosentin korotuspaineen avulla (toiminnan ja investointien rahavirta suhteutettuna kunnallisveroprosentin yksikkötuottoon).
- Veroprosentin korotuspaine kasvaa erityisesti väestöään menettävissä ja vanhemman väestön kunnissa, mutta paine vähenee vuoteen 2029 mennessä.
  - Suurin paine kohdistuu pääosin alle 2000 ja 2001 - 5000 asukkaan kuntakokoryhmiin
- Pienempien kuntien tilannetta vaikuttaa lisäksi se, että näissä kunnissa kunnallisveroprosentti on pääsääntöisesti jo nykyisin suurempia kuntia korkeampi ja kunnallisveroprosentin yksikkötuotto suuria kuntia matalampi.

Laskennallinen paine veroprosentin korotukseen (%-yks.)	2025	2026	2027	2028	2029
yli 100 000 asukasta	1,0	0,9	0,8	0,6	0,6
40 001 – 100 000	0,8	0,7	0,7	0,3	0,2
20 001 – 40 000	1,0	1,2	1,2	0,9	0,8
10 001 – 20 000	0,6	0,9	0,9	0,5	0,4
5 001 – 10 000	0,6	0,7	0,6	0,1	-0,1
2 001 – 5 000	0,7	1,3	1,5	1,3	1,4
alle 2 000	0,5	1,7	1,8	1,6	1,6
Manner-Suomen kunnat yhteensä	0,9	0,9	0,9	0,6	0,5

Negatiivisen vuosikatteen kuntien lukumäärä

- Vuonna 2024 ja 2025 negatiivisen vuosikatteen kuntien lukumäärä on maltillinen.
- Vuodesta 2025 eteenpäin negatiivisten vuosikatteiden kuntien määrä kasvaa voimakkaasti.
  - Näistä suurin osa on alle 5000 asukkaan kuntia.
- Suurin muutos negatiivisen vuosikatteen kuntien määrässä tapahtuu siirryttäessä vuodesta 2025 vuoteen 2026. Muutos painottuu enimmäkseen pieniin kuntakoryhmiin.
  - Kehyskauden lopussa negatiivisen vuosikatteen kuntia on painelaskelman mukaan n. 30.

Negatiivisten vuosikatteen kuntien lukumäärä	2024*	2025	2026	2027	2028	2029
yli 100 000 asukasta	0	0	0	0	0	0
40 001 – 100 000	0	0	0	0	0	0
20 001 – 40 000	0	0	0	0	0	0
10 001 – 20 000	0	1	1	0	0	0
5 001 – 10 000	0	0	1	1	1	1
2 001 – 5 000	3	2	15	14	14	14
alle 2 000	6	4	17	16	15	16
Manner-Suomen kunnat yhteensä	9	7	34	31	30	31